

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
εκένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Γ΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Η αλλαγή της ελληνικής κοινωνίας προς την αστικοποίηση»

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΒΕΝΟΥΤΣΟΥ

Εφαρμογή: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΓΕΡΑΚΙΝΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνια 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η αλλαγή της ελληνικής κοινωνίας προς την αστικοποίηση

Εφαρμογή σεναρίου

Αλεξάνδρα Γερακίνη

Δημιουργία σεναρίου

Μαριάννα Βενούτσου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Γ΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

3^ο ΓΕΛ Καβάλας

Χρονολογία

Από 13-01-2014 έως 28-02-2014.

Διδακτική/θεματική ενότητα

—

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

5 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Στο παρόν σενάριο που εφαρμόστηκε στην τάξη αξιοποιήθηκε τόσο η μετωπική όσο και η ομαδοσυνεργατική μέθοδος διδασκαλίας. Η εφαρμογή της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου, ωστόσο, στο συγκεκριμένο τμήμα ήταν πολύ δύσκολη, καθώς οι μαθητές δεν ήταν καθόλου εξοικειωμένοι με τη μέθοδο αυτή. Η μόνη εμπειρία που είχαν ήταν στο μάθημα του project, ενώ στη λογοτεχνία ποτέ δεν εργάστηκαν σε ομάδες. Δυσκολία υπήρχε επίσης και στον χωρισμό των ομάδων, αφού οι μαθητές δεν ήταν σε θέση από μόνοι τους να χωρίσουν ομάδες και χρειάστηκε η δική μου παρέμβαση. Η χρήση βασικών εργαλείων του Η/Υ, όπως του προγράμματος επεξεργασίας κειμένου, του προγράμματος δημιουργίας βίντεο και του διαδικτύου, αποτέλεσε επιπλέον προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος σεναρίου. Τέλος, πολλά προβλήματα δημιούργησε και η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής του σχολείου: δεν υπήρχε αίθουσα προβολών, αλλά ούτε και διαθέσιμο εργαστήριο πληροφορικής, οπότε η εφαρμογή του σεναρίου πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα διδασκαλίας.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαριάννα Βενούτσου, Η αλλαγή της ελληνικής κοινωνίας προς την αστικοποίηση, Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ' Λυκείου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του σεναρίου, οι μαθητές εργαζόμενοι σε ομάδες μελέτησαν τέσσερα αντιπροσωπευτικά ποιήματα της μεταπολεμικής και σύγχρονης λογοτεχνίας που ανθολογούνται στο βιβλίο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Γ' τάξης Γενικού Λυκείου.

Τα ποιήματα που μελετήθηκαν είχαν κοινό θεματικό άξονα την πορεία αλλαγής της ελληνικής κοινωνίας προς την αστικοποίηση. Οι μαθητές μελέτησαν σε ομάδες τα ποιήματα του βιβλίου τους και προσπάθησαν να ανιχνεύσουν τον τρόπο με τον οποίο ο κάθε ποιητής προσεγγίζει αυτήν την αλλαγή, την οπτική του γωνία, τα συναισθήματα, το ύφος του και τα εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί για να παρουσιάσει τις θέσεις και τα συναισθήματά του για την αλλαγή που συντελείται. Παράλληλα, οι μαθητές κλήθηκαν να εντοπίσουν κοινά στοιχεία στον τρόπο με τον οποίο οι ποιητές βιώνουν την αλλαγή προς την αστικοποίηση.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Βασικός στόχος του σεναρίου ήταν να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με αντιπροσωπευτικά δείγματα ποίησης της πρώτης και της δεύτερης μεταπολεμικής γενιάς και της γενιάς του '70 και να κατανοήσουν τη στάση που κρατούν οι ποιητές απέναντι στην αλλαγή της ελληνικής κοινωνίας προς την αστικοποίηση. Παράλληλα, μέσα από τη μελέτη των ποιημάτων, έγινε προσπάθεια οι μαθητές να κατανοήσουν τις αιτίες που οι ποιητές υιοθετούν αυτήν τη στάση, να προσεγγίσουν το ύφος και τις γλωσσικές τους επιλογές, να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσά τους και να συνδέσουν τις επιλογές των ποιητών με τις κοινωνικές συνθήκες της εποχής.

Για την κατάκτηση όλων των προαναφερθέντων, αξιοποιήθηκε τόσο η μετωπική διδασκαλία με τη χρήση της ερμηνευτικής μεθόδου και του κατευθυνόμενου διαλόγου όσο και η ομαδοσυνεργατική μέθοδος, η οποία όμως δεν είχε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της γόνιμης ανταλλαγής απόψεων και του κλίματος συνεργασίας, καθώς οι μαθητές δεν ήταν εξοικειωμένοι με τη συγκεκριμένη μέθοδο. Ένας επιπλέον λόγος ήταν ότι στο τμήμα που εφαρμόστηκε το σενάριο υπήρχαν πολλοί αδύναμοι και αδιάφοροι μαθητές, οι οποίοι με τη συμπεριφορά τους αποσυντόνιζαν το σύνολο της τάξης και φρόντιζαν να δημιουργούν πολλαπλά προβλήματα.

Τέλος, η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, που αναμενόταν να κάνει το μάθημα πιο ελκυστικό και ενδιαφέρον αλλά και να βοηθήσει τους μαθητές να συμμετέχουν με πιο δραστήριο και ενεργητικό τρόπο, δεν είχε ούτε αυτή τα αναμενόμενα αποτελέσματα, καθώς δεν υπήρχε η δυνατότητα τα παιδιά να εργαστούν στο εργαστήριο πληροφορικής. Επιπλέον, και η σύνδεση στο διαδίκτυο ήταν τόσο κακή που με δυσκολία οι μαθητές μπόρεσαν να αναζητήσουν τις απαραίτητες πληροφορίες, ώστε στο τέλος να συνθέσουν το δικό τους πολυτροπικό κείμενο.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με τη διδασκαλία του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να κατανοήσουν πως η μεταπολεμική Ελλάδα όδευε σε μια εποχή αλλαγών, κοινωνικών, οικονομικών κλπ.,
- να κατανοήσουν πως αρκετά από τα προβλήματα της μεταπολεμικής κοινωνίας (π.χ. αστικοποίηση της ζωής) αποτελούν θέματα που απασχολούν και τη σύγχρονή μας εποχή και να οδηγηθούν σε μία σύγκριση μεταξύ τους,
- να συνειδητοποιήσουν ότι η λογοτεχνία δεν είναι αποκομμένη από την κοινωνία και, επομένως, οι αλλαγές που συντελέστηκαν στην ελληνική κοινωνία στα μεταπολεμικά χρόνια απεικονίζονται με τον πιο χαρακτηριστικό τρόπο στα έργα των λογοτεχνών,
- να κατανοήσουν πως, όπως οποιαδήποτε αλλαγή που συντελείται, έτσι και η αλλαγή της ελληνικής μεταπολεμικής κοινωνίας προς έναν πιο αστικοποιημένο τρόπο ζωής τίθεται υπό αμφισβήτηση, κάτι το οποίο διαφαίνεται και από τους λογοτέχνες, τους ποιητές και τους πεζογράφους της εποχής εκείνης, οι οποίοι αμφισβητούν την παραπάνω αλλαγή και υιοθετούν μία μάλλον αρνητική στάση απέναντι σε αυτήν.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Με τη διδασκαλία του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να γνωρίσουν τα συμβατικά χρονικά όρια της πρώτης και της δεύτερης μεταπολεμικής γενιάς της ποίησης και της πεζογραφίας και τα χαρακτηριστικά που διέπουν την κάθε γενιά (πχ. ο αντιστασιακός ρόλος της λογοτεχνίας της α΄ μεταπολεμικής γενιάς ή η αμφισβήτηση της β΄ μεταπολεμικής γενιάς και κυρίως της γενιάς των ποιητών της δεκαετίας του '70),
- να διερευνήσουν την ιδιαίτερη χρήση της γλώσσας και του ύφους, τη χρήση των αφηγηματικών μέσων αλλά και των εκφραστικών τρόπων, μέσω των οποίων οι μεταπολεμικοί λογοτέχνες όχι μόνο παρουσιάζουν εναργώς την εικόνα της μεταπολεμικής κοινωνίας και των αλλαγών που συντελούνται σε αυτήν, αλλά, επιπλέον, τονίζουν και τη στάση που υιοθετούν απέναντι στις επικείμενες αυτές αλλαγές.

Γραμματισμοί

Με τη διδασκαλία του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να εντοπίζουν τα εκφραστικά μέσα, τις γλωσσικές επιλογές, το ύφος του κάθε ποιητή και να αντιληφθούν τη λογοτεχνική τους αξία,
- να ασκηθούν στη χρήση του προφορικού και του γραπτού λόγου και στη δημιουργία πολυτροπικού κειμένου.

Διδακτικές πρακτικές

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου αξιοποιήθηκε τόσο η μετωπική όσο και η ομαδοσυνεργατική μέθοδος διδασκαλίας.

Η εργασία σε ομάδες δε λειτούργησε αποτελεσματικά και δεν πραγματοποιήθηκε η γόνιμη ανταλλαγή απόψεων με κλίμα οικειότητας και δημιουργικής συνεργασίας. Η μετωπική διδασκαλία είχε κάποια, αλλά όχι τα αναμενόμενα, αποτελέσματα και μέσω της ερμηνείας των κειμένων και του

κατευθυνόμενου διαλόγου κάποιοι μαθητές, που ήταν πιο δεκτικοί, έδειξαν ενδιαφέρον, συμμετείχαν ενεργά και κατόρθωσαν να προσεγγίσουν τα κείμενα με κριτικό αλλά και βιωματικό τρόπο.

Χρειάστηκε να επέμβω πολλές φορές για να επαναφέρω την τάξη και να κατευθύνω τις ομάδες στις οποίες παρουσιάστηκαν πολλά προβλήματα συνεργασίας. Θα ήθελα ο δικός μου ρόλος να ήταν πιο διακριτικός και λιγότερο καθοδηγητικός και οι μαθητές να ήταν σε θέση να εργαστούν πιο αποτελεσματικά και να αναλάβουν περισσότερες πρωτοβουλίες.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το συγκεκριμένο σενάριο επιλέχτηκε με το σκεπτικό ότι πραγματεύεται ένα πρόβλημα οικείο στους μαθητές, το οποίο βιώνουν καθημερινά και για το οποίο έχουν τη δική τους άποψη: την αστικοποίηση.

Η αρχική σκέψη ήταν ότι το θέμα του σεναρίου θα μπορούσε να προσελκύσει τους μαθητές και να τους οδηγήσει να κατανοήσουν τη στάση που υιοθετούν οι ποιητές για το συγκεκριμένο θέμα και να τη συγκρίνουν με σύγχρονες θέσεις και απόψεις. Δυστυχώς, λίγοι ήταν οι μαθητές που ανταποκρίθηκαν θετικά: οι περισσότεροι χαρακτήρισαν το θέμα πληκτικό και τα ποιήματα του σεναρίου καταθλιπτικά και δήλωσαν ότι θα ήθελαν να διαβάσουν κάτι πολύ πιο ευχάριστο, διότι ήδη ήταν επιβαρυνμένοι με πολύ δύσκολα καθήκοντα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Σύμφωνα με το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ για το μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας για το Λύκειο, ένας από τους προς κατάκτηση στόχους από τους μαθητές είναι και η ευαισθητοποίησή τους σε καίρια θέματα-προβλήματα του ανθρώπου και της κοινωνικής ζωής του, αλλά και η σύνδεση των μορφών και των αξιών του πολιτισμού με τη ζωή και με ευρύτερο πολιτισμικό περιβάλλον.

Το σενάριο που εφαρμόστηκε στην τάξη συνάδει με τον παραπάνω στόχο, αφού οι μαθητές μέσα από τη μελέτη των ποιημάτων ήρθαν σε επαφή με ένα πολύ σημαντικό και επίκαιρο θέμα που συνδέεται με τη ζωή μας και το ευρύτερο πολιτισμικό περιβάλλον, τις αλλαγές που προκαλεί η αστικοποίηση στην ελληνική κοινωνία.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο αξιοποιήθηκαν οι Νέες Τεχνολογίες: συγκεκριμένα, η αναζήτηση εικόνων στο διαδίκτυο, η παραγωγή γραπτού λόγου μέσω του επεξεργαστή κειμένου (Word), η δημιουργία πολυτροπικού κειμένου με την αξιοποίηση του προγράμματος Moviemaker. Είναι, άλλωστε, γνωστά τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν από τη δημιουργική χρήση των νέων τεχνολογιών.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΑ Γ' Λυκείου:

Μανόλης Αναγνωστάκης, [«Θεσσαλονίκη, Μέρης του 1969 μ.Χ.»](#)

Πρόδομος Μάρκογλου, [«Το σπίτι»](#)

Λευτέρης Πούλιος, [«Δρόμοι»](#)

Δήμητρα Χριστοδούλου, [«Για ένα παιδί που κοιμάται»](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α' Φάση (Πριν την ανάγνωση)

1^η ώρα (αίθουσα διδασκαλίας)

Βασικός στόχος κατά την προαναγνωστική φάση ήταν η ενημέρωση των μαθητών για τον θεματικό άξονα του σεναρίου και η πρόκληση του ενδιαφέροντός τους. Η μέθοδος διδασκαλίας που αξιοποιήθηκε ήταν η μετωπική.

Η φάση αυτή ξεκίνησε με ένα ερώτημα που τέθηκε στην ολομέλεια της τάξης: Στο βιβλίο της νεοελληνικής λογοτεχνίας της Γ' Λυκείου ανθολογούνται ποιήματα και πεζά κείμενα της μεταπολεμικής περιόδου. Ποια προβλήματα νομίζετε ότι απασχολούσαν τους μεταπολεμικούς λογοτέχνες, εκτός από τις μνήμες από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και τον Εμφύλιο; Κατά τη δεκαετία του 1950, 1960 ή του 1970 ποια προβλήματα νομίζετε ότι αντιμετώπιζε τότε η ελληνική κοινωνία, τα οποία εντοπίζουν οι λογοτέχνες;

Οι περισσότεροι μαθητές δεν είχαν διάθεση να συμμετάσχουν στη συζήτηση υποστηρίζοντας ότι ήταν κουρασμένοι (έκτη και τελευταία ώρα της Δευτέρας) και ότι το θέμα δεν τους ενδιέφερε. Στη συζήτηση που ακολούθησε (δέκα περίπου λεπτά), συμμετείχαν ελάχιστοι μαθητές και τα προβλήματα που αναφέρθηκαν ήταν η φτώχεια, τα οικονομικά προβλήματα, η ανεργία και η μετανάστευση. Δεν αναφέρθηκε από κάποιον μαθητή το θέμα της αστικοποίησης, οπότε χρειάστηκε η δική μου παρέμβαση ώστε να τους καθοδηγήσω και να τους προϊδεάσω για το θέμα του σεναρίου. Στη συνέχεια, ζητήθηκε από τους μαθητές να ανοίξουν τα σχολικά τους βιβλία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γενικής παιδείας στις σελίδες 7, 8, 11, 12 προκειμένου να γίνει μια γρήγορη ανάγνωση των σελίδων των σχετικών με την εισαγωγή στη μεταπολεμική ποίηση. Λόγω έλλειψης χρόνου, επιλέχθηκαν συγκεκριμένα χωρία από τις παραπάνω σελίδες και η ανάγνωση έγινε από μαθητές που ήταν πρόθυμοι να διαβάσουν.

Ακολούθησε σύντομη συζήτηση και οι μαθητές κλήθηκαν να συγκρίνουν τα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας του τότε με τα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας του τώρα. Ελάχιστοι μαθητές συμμετείχαν στη συζήτηση και αυτοί εστίασαν κυρίως στα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα σήμερα και στις συνέπειές τους.

Στη συνέχεια, αφού είχε γίνει μια πρώτη προσέγγιση, ενημέρωσα τους μαθητές πιο αναλυτικά για το σενάριο, τα ποιήματα με τα οποία θα ασχολούνταν, τον τρόπο με τον οποίο θα εργάζονταν και τα εργαλεία με τα οποία θα δούλευαν. Οι αντιδράσεις

ήταν απογοητευτικές και ελάχιστοι μαθητές έδειξαν ενδιαφέρον. Να αναφέρω στο σημείο αυτό ότι συνήθως αναγκαζόμαστε να διδάξω λογοτεχνία μία φορά την εβδομάδα αντί των δύο του ωρολογίου προγράμματος λόγω των αντιδράσεων των μαθητών, αλλά και της ύλης της Νεοελληνικής Γλώσσας που έπρεπε να καλυφθεί.

Μετά από δικές μου παρεμβάσεις οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις μεγάλες ομάδες. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ακόμη ότι στο συγκεκριμένο τμήμα υπήρχαν πολλοί αδιάφοροι μαθητές που απουσίαζαν συχνά από το μάθημα της Λογοτεχνίας τις τελευταίες ώρες, θεωρούσαν το μάθημα περιττό, δεν θα εξετάζονταν πανελλαδικά και το μόνο που τους ενδιέφερε ήταν να πάρουν απλώς το απολυτήριο Λυκείου.

Τέλος, στα λίγα λεπτά που απέμειναν φρόντισα να ενημερώσω τους μαθητές για το Μονιemaker, το οποίο ευτυχώς κάποιοι γνώριζαν λόγω κάποιου βίντεο που είχαν δημιουργήσει την προηγούμενη χρονιά στο πλαίσιο του project.

Με αυτόν τον τρόπο έκλεισε η πρώτη ώρα του σεναρίου.

Β΄ Φάση (Κυρίως ανάγνωση)

Στη Β΄ φάση, η μέθοδος διδασκαλίας ήταν η ομαδοσυνεργαστική, ύστερα από τη συνεννόηση που είχε προηγηθεί κατά τη διάρκεια της πρώτης ώρας του σεναρίου. Η Β΄ φάση διήρκεσε δύο διδακτικές ώρες εκ των οποίων η μία αφιερώθηκε στην ανάγνωση των τεσσάρων ποιημάτων και σε ομαδικές εργασίες και η άλλη στην παρουσίαση αυτών των εργασιών.

Οι μαθητές έδειξαν μεγάλη απροθυμία να συνεργαστούν και δεν ήταν καθόλου συνειδητοποιημένοι ως προς τις εργασίες που είχαν αναλάβει να διεκπεραιώσουν. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν ήταν καθόλου εξοικειωμένοι με αυτόν τον τρόπο εργασίας.

Τα ποιήματα που επιλέχθηκαν είναι χαρακτηριστικά δείγματα της πρώτης και δεύτερης μεταπολεμικής γενιάς και της γενιάς του '70, ώστε οι μαθητές να έχουν μια πλήρη εικόνα της αστικοποίησης της ελληνικής κοινωνίας.

2^η ώρα (αίθουσα διδασκαλίας)

Οι μαθητές ήταν στην αίθουσα διδασκαλίας και κάθισαν σε ομάδες, σύμφωνα με τον χωρισμό που είχαμε κάνει κατά την προηγούμενη ώρα. Να σημειωθεί εδώ ότι παρά τις προσπάθειες μου να βρούμε ελεύθερο το εργαστήριο πληροφορικής, αυτό στάθηκε αδύνατο.

Χωρίς χρονοτριβή ξεκίνησε η ανάγνωση των ποιημάτων, αφού πρώτα τους υπενθύμισα ποια ήταν αυτά που επρόκειτο να μελετήσουμε (γιατί, εν τω μεταξύ, λόγω κάποιας ενημέρωσης της Γ' Λυκείου, είχε χαθεί μία διδακτική ώρα), για τα οποία τους είχα μιλήσει από την προηγούμενη διδακτική ώρα. Οι μαθητές άνοιξαν τα βιβλία τους και διαβάσαμε τα ποιήματα¹, ώστε όλοι να είναι σε θέση να σχηματίσουν άποψη και για τα τέσσερα («Θεσσαλονίκη, Μέρες του 1969 μ.Χ.», «Το σπίτι», «Δρόμοι», «Για ένα παιδί που κοιμάται»).

Μετά την ανάγνωση ακολούθησε σύντομη συζήτηση για το περιεχόμενο των ποιημάτων και τον κοινό θεματικό τους άξονα. Οι περισσότεροι μαθητές εκφράστηκαν αρνητικά για τα ποιήματα, επειδή τα θεώρησαν κουραστικά και δυσάρεστα. Το μόνο ποίημα που τους τράβηξε για λίγο την προσοχή ήταν «Το σπίτι», διότι αναφέρεται στην πόλη της Καβάλας. Μόνο δυο-τρεις μαθητές εξέφρασαν την άποψη ότι τα ποιήματα θίγουν ένα επίκαιρο θέμα, τις δυσάρεστες αλλαγές που έχει φέρει στη ζωή μας η αστικοποίηση και η εκβιομηχάνιση.

Στη συνέχεια, μοίρασα στις ομάδες το δελτίο ανάγνωσης και τους δόθηκε ο απαραίτητος χρόνος ώστε να το συμπληρώσουν. Οι μαθητές στην πλειοψηφία τους ήταν ανήσυχοι και δεν έδειξαν προθυμία να εργαστούν και να συνεργαστούν. Με την εξαίρεση μιας ομάδας που εργάστηκε με σοβαρότητα και υπευθυνότητα, οι υπόλοιπες συμπλήρωσαν γρήγορα το δελτίο ανάγνωσης και δεν έδειξαν τη διάθεση να εμβαθύνουν περισσότερο και να προβληματιστούν. Μάλιστα, αυτό που τους ενδιέφερε ήταν να τους απομείνει ελεύθερος χρόνος ώστε να κουβεντιάσουν ή να

¹ Η ανάγνωση έγινε από τα παιδιά.

διαβάσουν κάποιο άλλο μάθημα, όπως μου δήλωσαν. Οι μαθητές που τελείωσαν γρήγορα και βιαστικά δημιούργησαν προβλήματα στους υπόλοιπους που δεν είχαν ολοκληρώσει τη συμπλήρωση του δελτίου ανάγνωσης και, παρά τις παρατηρήσεις μου, οι περισσότεροι δε συμμορφώθηκαν.

Η δεύτερη διδακτική ώρα έφτασε στο τέλος της με όλες τις ομάδες να έχουν ολοκληρώσει είτε προσεκτικά είτε πρόχειρα τη συμπλήρωση του δελτίου ανάγνωσης².

3^η ώρα (αίθουσα διδασκαλίας)

Την ώρα αυτή οι μαθητές ήταν στην αίθουσα διδασκαλίας και κάθισαν σε ομάδες. Ασχολήθηκαν με τη δεύτερη δραστηριότητα του φύλλου εργασίας. Αυτήν τη διδακτική ώρα το έργο των μαθητών ήταν να βρουν τα εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιούν οι ποιητές για να εκφράσουν τη θέση τους για το θέμα της αστικοποίησης. Επίσης, αν έμενε χρόνος, θα γινόταν συζήτηση για τα κοινά στοιχεία όλων των ποιημάτων. Τέλος, θα γινόταν η παρουσίαση των εργασιών των ομάδων.

Όπως και κατά τη διάρκεια της προηγούμενης ώρας, οι περισσότερες ομάδες φρόντισαν να τελειώσουν πολύ γρήγορα τις εργασίες τους και στη συνέχεια δημιουργούσαν προβλήματα στους υπολοίπους. Αρνήθηκαν μάλιστα να γράψουν ολοκληρωμένο κείμενο και όλες οι ομάδες σημείωσαν τα εκφραστικά μέσα πάνω στο βιβλίο τους χρησιμοποιώντας απλώς κάποιο χρώμα ή υπογραμμίζοντας. Στη συνέχεια, δύο ομάδες κράτησαν κάποιες πρόχειρες σημειώσεις για τα κοινά στοιχεία των τεσσάρων ποιημάτων. Μόνο μια ομάδα είχε τη δυνατότητα να δουλέψει στον υπολογιστή, καθώς εκείνη τη μέρα φρόντισα να έχω μαζί μου τον δικό μου φορητό υπολογιστή³.

Τέλος, έγινε η παρουσίαση των εργασιών των τεσσάρων ομάδων. Μόνο μία ομάδα εργάστηκε με συνέπεια και ενδιαφέρον. Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης, οι

² Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων το αρχείο *anagnostakis_b_fasi*.

³ Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων τα αρχεία *dromi_sximata_logou*.

ομάδες επικεντρώθηκαν στα βασικότερα σημεία των εργασιών τους και στα τελικά συμπεράσματά τους, τα οποία προέκυψαν ύστερα από τη μελέτη των ποιημάτων. Δυστυχώς, οι υπόλοιπες ομάδες δεν έδειξαν ενδιαφέρον για τις εργασίες των συμμαθητών τους και ελάχιστοι σχολίασαν και τους ενθάρρυναν. Μετά το τέλος της παρουσίασης, ακολούθησε μία σύντομη συζήτηση για τις αλλαγές που έχει προκαλέσει η αστικοποίηση στη ζωή μας, αλλά σχεδόν κανείς δεν έδειξε ενδιαφέρον, αφού όλοι περίμεναν με αγωνία το κουδούνι για τη λήξη της σχολικής ημέρας.

Πρέπει να αναφέρω, επίσης, ότι πριν χτυπήσει το κουδούνι υπενθύμισα στους μαθητές ότι την επόμενη φορά οι ομάδες θα προσπαθούσαν να οπτικοποιήσουν τα τέσσερα ποιήματα, με τη βοήθεια του προγράμματος Moviemaker. Κάθε προσπάθειά μου να τους πείσω να αναλάβουν κάποια εργασία για το σπίτι έπεσε στο κενό, αφού διατυπώθηκαν κάποια αρκετά ειρωνικά σχόλια.

Γ' Φάση (Μετά την ανάγνωση)

Η δραστηριότητα που επιλέχτηκε για τη φάση *Μετά την ανάγνωση* ήταν οι μαθητές να εργαστούν ομαδικά και να χρησιμοποιήσουν το πρόγραμμα ψηφιακής αφήγησης Moviemaker, για να αξιοποιήσουν την εικόνα, η οποία θα τους βοηθούσε να κατανοήσουν καλύτερα το ποίημα και να το προσεγγίσουν με πιο συναισθηματικό και βιωματικό τρόπο. Η τελευταία αυτή φάση διήρκεσε δύο ώρες και στόχος ήταν στο διάστημα αυτό οι μαθητές να δημιουργήσουν τα video τους και στη συνέχεια να τα παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους.

Οι τεχνικές δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε ήταν τεράστιες, καθώς το εργαστήριο πληροφορικής δεν ήταν διαθέσιμο και έτσι έπρεπε να εργαστούμε στην τάξη και να βρούμε τέσσερις φορητούς υπολογιστές, το οποίο και έγινε. Η σύνδεση στο διαδίκτυο στην αίθουσα διδασκαλίας ήταν πολύ κακή, κάτι που δυσκόλεψε περισσότερο την ήδη δύσκολη κατάσταση.

Κάποιοι μαθητές γνώριζαν καλά το Moviemaker, όπως ήδη έχω αναφέρει, ενώ κάποιοι όχι, και παρά το γεγονός ότι προσπάθησα να τους εξηγήσω και να τους βοηθήσω δεν υπήρχε από τους μαθητές ανάλογο ενδιαφέρον.

4^η ώρα (αίθουσα διδασκαλίας)

Οι μαθητές ήταν στην αίθουσά τους εργαζόμενοι σε ομάδες. Η αποστολή τους ήταν να αξιοποιήσουν το πρόγραμμα ψηφιακής αφήγησης Moviemaker και να οπτικοποιήσουν τα ποιήματα που μελέτησαν. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα επιλέχθηκε, γιατί πίστευα ότι η εικόνα θα βοηθούσε πολύ τους συγκεκριμένους μαθητές να κατανοήσουν το ποίημα καλύτερα και να το προσεγγίσουν πιο προσεκτικά. Επίσης, ήλπιζα ότι η αξιοποίηση ενός ψηφιακού μέσου θα προσέλκυε το ενδιαφέρον των μαθητών.

Δύο από τις ομάδες ήταν περισσότερο εξοικειωμένες με τη χρήση του συγκεκριμένου προγράμματος και έδειξαν μεγαλύτερο ενδιαφέρον και ζήλο να φέρουν εις πέρας τη δραστηριότητά τους. Αντίθετα, οι άλλες δύο έδειξαν απροθυμία να εργαστούν και αποσυντόνιζαν και τους υπολοίπους. Περισσότερα προβλήματα, βέβαια, δημιούργησε η σύνδεση στο διαδίκτυο, καθώς, ακόμα και οι μαθητές που ήταν πρόθυμοι, δεν μπορούσαν να εργαστούν και να αναζητήσουν εικόνες ώστε να τις εισαγάγουν στο πρόγραμμα.

Προσπάθησα να βοηθήσω, όσο μπορούσα, και τις τέσσερις ομάδες, κυρίως σε θέματα τεχνικής φύσεως και οι δύο ομάδες που έδειξαν ενδιαφέρον κατάφεραν, έστω και με μεγάλες δυσκολίες και προβλήματα, να δημιουργήσουν τα βίντεό τους⁴. Μάλιστα, δύο μαθητές από δύο ομάδες θέλησαν να ολοκληρώσουν και να βελτιώσουν τα βίντεο στο σπίτι τους και αυτό έγινε. Αντίθετα, οι άλλες δύο ομάδες κατάφεραν ελάχιστα πράγματα.

Πριν τελειώσει η τέταρτη ώρα, κάποιος μαθητής πρότεινε να ηχογραφήσουμε τα ποιήματα, ώστε να περαστούν οι δικές τους απαγγελίες στα βίντεο. Στην αρχή,

⁴ Βλ. ό.π. τα αρχεία child_sleeping και child_working, my_house.

ήμουν επιφυλακτική αλλά στη συνέχεια, σκέφτηκα ότι ήταν μια πρωτοβουλία των μαθητών και ήταν, επιπλέον, η πρώτη φορά που πρότειναν και έδειξαν ενδιαφέρον για κάτι. Έτσι, συμφωνήσαμε και μέσα στην εβδομάδα σε μια διδακτική ώρα που είχα κενό (ήταν μια διαδικασία που απαιτούσε απόλυτη ησυχία), ηχογραφήσαμε τα ποιήματα με μαθητές που ήταν πρόθυμοι να απαγγείλουν. Πρέπει να σημειώσω ότι ήθελαν να απαγγείλουν και κάποιοι μαθητές που δεν είχαν ταλέντο στην απαγγελία. Ωστόσο, δεν τους στέρησα αυτήν τη δυνατότητα, καθώς σκέφτηκα ότι είναι σημαντικό και μόνο το γεγονός ότι ήθελαν να διαβάσουν το ποίημα και να μπουν στη διαδικασία να το προσεγγίσουν. Η ηχογράφηση είχε πολύ μεγάλο ενδιαφέρον και οι μαθητές που απήγγειλαν τα ποιήματα προσπάθησαν να μπουν στο πνεύμα τους, να βρουν την κατάλληλη χροιά, τον κατάλληλο τόνο και να δώσουν το ανάλογο συναίσθημα⁵. Έτσι, έχοντας και τις ηχογραφήσεις θα μπορούσαμε να προχωρήσουμε στην τελευταία ώρα του σεναρίου.

5^η ώρα (αίθουσα διδασκαλίας)

Οι μαθητές ήταν στην αίθουσά τους εργαζόμενοι σε ομάδες. Και πάλι είχα φροντίσει να υπάρχουν τέσσερις υπολογιστές μέσα στην αίθουσα. Όλες οι ομάδες προσπάθησαν να ολοκληρώσουν τα βίντεό τους πολύ γρήγορα και να περαστούν τα ηχητικά κομμάτια σε αυτά, ώστε να είναι σε θέση να παρουσιάσουν τις εργασίες στους συμμαθητές τους. Ο δικός μου ρολός ήταν πολύ καθοριστικός, καθώς χρειάστηκε να βοηθήσω όλες τις ομάδες, προκειμένου να φτάσουν στην ολοκλήρωση των εργασιών τους.

Το αποτέλεσμα των δύο ομάδων που είχαν εργαστεί και στο σπίτι και με μεγαλύτερο ενδιαφέρον ήταν βέβαια πολύ καλύτερο, ενώ οι άλλες δύο ομάδες δεν πέτυχαν τόσο καλό αποτέλεσμα⁶.

⁵ Βλ. ό.π. το [dromi_apagelia](#).

⁶ Βλ. ό.π. το [video_my_house](#), [video_child_sleeping](#).

Στη συνέχεια, έγινε η παρουσίαση των εργασιών. Οι μαθητές έδειξαν για πρώτη φορά πολύ μεγάλο ενδιαφέρον, σχολίασαν τις εικόνες που είχαν επιλέξει οι συμμαθητές τους και τον τρόπο με τον οποίο απήγγειλαν τα ποιήματα. Δυστυχώς, δεν είχαν τον χρόνο να περάσουν στο βίντεο και τους στίχους των ποιημάτων.

Η τελευταία ώρα εφαρμογής του σεναρίου έκλεισε με συζήτηση γύρω από τις εικόνες των βίντεο και με τα προβλήματα της αστικοποίησης που προβάλλουν οι εικόνες που επιλέχτηκαν για να οπτικοποίηση του ποιήματος. Ήταν η πιο ενδιαφέρουσα και δημιουργική στιγμή του σεναρίου, καθώς ήταν η πρώτη φορά που έγινε συζήτηση επί της ουσίας σχετικά με το θέμα της αστικοποίησης και των προβλημάτων που αυτή δημιουργεί.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας- Α΄ ομάδα

Κείμενο:

Μανόλης Αναγνωστάκης, [«Θεσσαλονίκη, μέρες του 1969 μ.Χ.»](#), Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ΄ Λυκείου, σελ. 54-55.

Δραστηριότητα 1

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το ποίημα, συμπληρώστε το παρακάτω δελτίο ανάγνωσης και στη συνέχεια, παρουσιάστε τα αποτελέσματα της εργασίας σας στους συμμαθητές σας.

ΔΕΛΤΙΟ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ	
Τίτλος ποιήματος	
Συγγραφέας	
Εποχή στην οποία αναφέρεται το ποίημα	
Ποιες αλλαγές εντοπίζει ο ποιητής ότι συντελέστηκαν στην ελληνική κοινωνία λόγω της αστικοποίησης της ζωής;	
Ποια είναι η στάση του ποιητή απέναντι στις παραπάνω αλλαγές; Είναι στάση αποδοχής ή αμφισβήτησης;	

<p>Ποιες είναι οι σκέψεις και τα συναισθήματα του ποιητή;</p>	
---	--

Δραστηριότητα 2

Ποια εκφραστικά μέσα χρησιμοποιεί ο ποιητής για να παρουσιάσει τις αλλαγές που συντελέστηκαν στην ελληνική κοινωνία και να εκφράσει τη στάση του απέναντι σε αυτές; Να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα της εργασίας σας σε ένα έγγραφο του Word.

Δραστηριότητα 3

Τώρα που ολοκληρώσατε τη μελέτη του ποιήματός σας, να εντοπίστε ομοιότητες ανάμεσα στο δικό σας ποίημα και στα ποιήματα των άλλων ομάδων ως προς τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν την αλλαγή της ελληνικής κοινωνίας προς την αστικοποίηση. Να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα της εργασίας σας σε ένα έγγραφο του Word.

Δραστηριότητα 4

Αποστολή σας είναι να χρησιμοποιήσετε το πρόγραμμα Moviemaker για να οπτικοποιήσετε το ποίημα της ομάδας σας. Αναζητήστε και επιλέξτε τις εικόνες εκείνες που, κατά τη γνώμη σας, εκφράζουν καλύτερα το ποίημά σας. Μπορείτε, αν θέλετε, να επενδύσετε το ποίημά σας με ένα κατάλληλο μουσικό κομμάτι. Παρουσιάστε την εργασία σας στους συμμαθητές σας. Το βίντεο που θα δημιουργήσετε θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας.

Φύλλο εργασίας - Β΄ ομάδα

Κείμενο:

Πρόδρομος Μάρκογλου,, «Το σπίτι», Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ΄ Λυκείου, σελ. 108-109.

Δραστηριότητα 1

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το ποίημα, συμπληρώστε το παρακάτω δελτίο ανάγνωσης και στη συνέχεια, παρουσιάστε τα αποτελέσματα της εργασίας σας στους συμμαθητές σας.

ΔΕΛΤΙΟ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ	
Τίτλος ποιήματος	
Συγγραφέας	
Εποχή στην οποία αναφέρεται το ποίημα	
Ποιες αλλαγές εντοπίζει ο ποιητής ότι συντελέστηκαν στην ελληνική κοινωνία λόγω της αστικοποίησης της ζωής;	
Ποια είναι η στάση του ποιητή απέναντι στις παραπάνω αλλαγές; Είναι στάση αποδοχής ή αμφισβήτησης;	

<p>Ποιες είναι οι σκέψεις και τα συναισθήματα του ποιητή;</p>	
---	--

Δραστηριότητα 2

Ποια εκφραστικά μέσα χρησιμοποιεί ο ποιητής για να παρουσιάσει τις αλλαγές που συντελέστηκαν στην ελληνική κοινωνία και να εκφράσει τη στάση του απέναντι σε αυτές; Να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα της εργασίας σας σε ένα έγγραφο του Word.

Δραστηριότητα 3

Τώρα που ολοκληρώσατε τη μελέτη του ποιήματός σας, να εντοπίστε ομοιότητες ανάμεσα στο δικό σας ποίημα και στα ποιήματα των άλλων ομάδων ως προς τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν την αλλαγή της ελληνικής κοινωνίας προς την αστικοποίηση. Να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα της εργασίας σας σε ένα έγγραφο του Word.

Δραστηριότητα 4

Αποστολή σας είναι να χρησιμοποιήσετε το πρόγραμμα Moviemaker για να οπτικοποιήσετε το ποίημα της ομάδας σας. Αναζητήστε και επιλέξτε τις εικόνες εκείνες που, κατά τη γνώμη σας, εκφράζουν καλύτερα το ποίημα σας. Μπορείτε, αν θέλετε, να επενδύσετε το ποίημα σας με ένα κατάλληλο μουσικό κομμάτι. Παρουσιάστε την εργασία σας στους συμμαθητές σας. Το βίντεο που θα δημιουργήσετε θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας.

Φύλλο εργασίας - Γ' ομάδα

Κείμενο:

Λευτέρης Πούλιος, [«Δρόμοι»](#), Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ' Λυκείου, σελ. 126.

Δραστηριότητα 1

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το ποίημα, συμπληρώστε το παρακάτω δελτίο ανάγνωσης και στη συνέχεια, παρουσιάστε τα αποτελέσματα της εργασίας σας στους συμμαθητές σας.

ΔΕΛΤΙΟ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ	
Τίτλος ποιήματος	
Συγγραφέας	
Εποχή στην οποία αναφέρεται το ποίημα	
Ποιες αλλαγές εντοπίζει ο ποιητής ότι συντελέστηκαν στην ελληνική κοινωνία λόγω της αστικοποίησης της ζωής;	
Ποια είναι η στάση του ποιητή απέναντι στις παραπάνω αλλαγές; Είναι στάση αποδοχής ή αμφισβήτησης;	

<p>Ποιες είναι οι σκέψεις και τα συναισθήματα του ποιητή;</p>	
---	--

Δραστηριότητα 2

Ποια εκφραστικά μέσα χρησιμοποιεί ο ποιητής για να παρουσιάσει τις αλλαγές που συντελέστηκαν στην ελληνική κοινωνία και να εκφράσει τη στάση του απέναντι σε αυτές; Να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα της εργασίας σας σε ένα έγγραφο του Word.

Δραστηριότητα 3

Τώρα που ολοκληρώσατε τη μελέτη του ποιήματός σας, να εντοπίστε ομοιότητες ανάμεσα στο δικό σας ποίημα και στα ποιήματα των άλλων ομάδων ως προς τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν την αλλαγή της ελληνικής κοινωνίας προς την αστικοποίηση. Να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα της εργασίας σας σε ένα έγγραφο του Word.

Δραστηριότητα 4

Αποστολή σας είναι να χρησιμοποιήσετε το πρόγραμμα Moviemaker για να οπτικοποιήσετε το ποίημα της ομάδας σας. Αναζητήστε και επιλέξτε τις εικόνες εκείνες που, κατά τη γνώμη σας, εκφράζουν καλύτερα το ποίημά σας. Μπορείτε, αν θέλετε, να επενδύσετε το ποίημά σας με ένα κατάλληλο μουσικό κομμάτι. Παρουσιάστε την εργασία σας στους συμμαθητές σας. Το βίντεο που θα δημιουργήσετε θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας.

Φύλλο εργασίας - Δ΄ ομάδα

Κείμενο:

Δήμητρα Χριστοδούλου, [«Για ένα παιδί που κοιμάται»](#), Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ΄ Λυκείου, σελ. 142-143.

Δραστηριότητα 1

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το ποίημα, συμπληρώστε το παρακάτω δελτίο ανάγνωσης και στη συνέχεια, παρουσιάστε τα αποτελέσματα της εργασίας σας στους συμμαθητές σας.

ΔΕΛΤΙΟ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ	
Τίτλος ποιήματος	
Συγγραφέας	
Εποχή στην οποία αναφέρεται το ποίημα	
Ποιες αλλαγές εντοπίζει ο ποιητής ότι συντελέστηκαν στην ελληνική κοινωνία λόγω της αστικοποίησης της ζωής;	
Ποια είναι η στάση του ποιητή απέναντι στις παραπάνω αλλαγές; Είναι στάση αποδοχής ή αμφισβήτησης;	

<p>Ποιες είναι οι σκέψεις και τα συναισθήματα του ποιητή;</p>	
---	--

Δραστηριότητα 2

Ποια εκφραστικά μέσα χρησιμοποιεί ο ποιητής για να παρουσιάσει τις αλλαγές που συντελέστηκαν στην ελληνική κοινωνία και να εκφράσει τη στάση του απέναντι σε αυτές τις αλλαγές; Να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα της εργασίας σας σε ένα έγγραφο του Word.

Δραστηριότητα 3

Τώρα που ολοκληρώσατε τη μελέτη του ποιήματός σας, να εντοπίστε ομοιότητες ανάμεσα στο δικό σας ποίημα και στα ποιήματα των άλλων ομάδων ως προς τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν την αλλαγή της ελληνικής κοινωνίας προς την αστικοποίηση. Να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα της εργασίας σας σε ένα έγγραφο του Word.

Δραστηριότητα 4

Αποστολή σας είναι να χρησιμοποιήσετε το πρόγραμμα Moviemaker για να οπτικοποιήσετε το ποίημα της ομάδας σας. Αναζητήστε και επιλέξτε τις εικόνες εκείνες που, κατά τη γνώμη σας, εκφράζουν καλύτερα το ποίημά σας. Μπορείτε, αν θέλετε, να επενδύσετε το ποίημά σας με ένα ακατάλληλο μουσικό κομμάτι. Παρουσιάστε την εργασία σας στους συμμαθητές σας. Το βίντεο που θα δημιουργήσετε θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας.

Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Κατά την πρώτη φάση του σεναρίου οι μαθητές θα μπορούσαν, αν υπήρχε χρόνος, να παρακολουθήσουν ένα βίντεο το οποίο θα τους εισήγαγε καλύτερα στο πνεύμα και στη φιλοσοφία του σεναρίου. Επίσης, θα μπορούσαν να παρουσιάσουν τα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας στα μεταπολεμικά χρόνια με τη βοήθεια κάποιου προγράμματος εννοιολογικών χαρτών.

Στη δεύτερη φάση του σεναρίου θα μπορούσαν οι μαθητές να χωριστούν σε περισσότερες ομάδες (έξι ομάδες). Οι τρεις θα είχαν τη δυνατότητα να μελετήσουν ποιητικά κείμενα και οι άλλες τρεις πεζά, ώστε οι μαθητές να αποκτήσουν μια πιο ολοκληρωμένη άποψη για τα προβλήματα που δημιουργεί η αστικοποίηση στην ελληνική κοινωνία. Επίσης, οι μαθητές θα μπορούσαν στη Β' φάση να μελετήσουν μόνο ποιητικά κείμενα, αλλά να αφιερωθεί και μία ώρα, ώστε όλες οι ομάδες να μελετήσουν ένα πεζό ως παράλληλο κείμενο για να δουν και την οπτική γωνία ενός πεζογράφου.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου προέκυψαν πολύ σημαντικά προβλήματα, τα οποία ήδη έχουν αναφερθεί. Οι μαθητές δεν εργάστηκαν με ενδιαφέρον και διάθεση και πολλοί από αυτούς δημιούργησαν πολλά προβλήματα και στους υπόλοιπους. Για την απροθυμία τους επικαλέστηκαν την κούρασή τους, το φορτωμένο πρόγραμμά τους και τις πολλές υποχρεώσεις τους. Σημαντικό ρόλο έπαιξε, επίσης, και η αντίληψη των μαθητών ότι τα μαθήματα Γενικής Παιδείας είναι περιττά στη Γ' Λυκείου. Η μόνη δημιουργική και ευχάριστη στιγμή του σεναρίου ήταν η προβολή των βίντεο και η συζήτηση που ακολούθησε. Ακόμη, η ομαδοσυνεργατική μέθοδος δεν εφαρμόστηκε σωστά, αφού οι μαθητές δεν ήταν εξοικειωμένοι με τον συγκεκριμένο τρόπο διδασκαλίας.

Τέλος, η ελλιπής υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου δημιούργησε πρόσθετα προβλήματα· και μόνο το γεγονός ότι το εργαστήριο πληροφορικής δεν ήταν διαθέσιμο ούτε μια ώρα είναι ενδεικτικό της κατάστασης.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αθανασόπουλος, Ε.-Κοκκινάκη, Ε.-Μπίστα, Π. *Ιστορία της Νεοελληνικής λογοτεχνίας, Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου*. Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος».

Αποστολίδου, Β. 2012. [Η Λογοτεχνία στα νέα περιβάλλοντα των ΤΠΕ. Κυβερνολογοτεχνία και E-Books, Ψηφιακές Κοινότητες αναγνωστών, Δημιουργική γραφή και αφήγηση στον ψηφιακό κόσμο](#). Θεσσαλονίκη: ΚΕΓ – Υπουργείο Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων.

[Επιμορφωτικό υλικό για την εκπαίδευση των επιμορφωτών στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης](#). Τεύχος 3: κλάδος ΠΕ2. 2011. Πάτρα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

[Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γενικού Λυκείου, Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών \(ΔΕΠΠΣ\) και Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος «Νεοελληνική Λογοτεχνία» θεωρητικής κατεύθυνσης Γ΄ Λυκείου, 2004 \(ΦΕΚ 1064/2004- Αριθμ. 63803/Γ2\)](#).

Κελεπούρη Μ., Χοντολίδου, Ε. 2012. [Μελέτη για τα εκπαιδευτικά σενάρια στη διδασκαλία της λογοτεχνίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση](#). Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας – Υπουργείο Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων.

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. [Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και \(γλωσσική\) εκπαίδευση](#). Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Ματσαγγούρας, Η. 2008. *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*. Αθήνα: Γρηγόρη.

Νικολαΐδου, Σ. 2009. *Λογοτεχνία και Νέες Τεχνολογίες: Από τη θεωρία στη διδακτική πράξη*. Αθήνα: Κέδρος.

Παντζαρέλας Π., 2012, [*Τα βασικά εργαλεία των ΤΠΕ στη διδασκαλία της λογοτεχνίας και οι χρήσεις τους: περιβάλλοντα παραγωγής λόγου, λογισμικό παρουσίασης και διαδίκτυο*](#), Θεσσαλονίκη, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Παρίσης, Ι. Παρίσης, Ν. *Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων*. Αθήνα: ΟΕΔΒ.